

ABONNEMENT

Pays étrangers

Pour un an: 2 Dolars

Edition spéciale: 3 Dolars.

ADRESSE

"İdjtihad,, Constantinople

Téléph: St. 865

xxvième ANNÉE

15 Septembre 1930

İCTİHAD

Türkçe ve Fransızca

İLMİ, EDEBİ, İKTİSADİ

No: 305

ABONEMAN:

Seneliği [24Nusha] Türki-
ye için 2 1/2, Âlâ kâğıd-
lısı 5 Liradır

İDAREHANESİ

Cıgaloğlunda İctihad Evi

Tarihi Te'sisi:

1904 — Genève.

Yirmi altıncı sene

15 Eylül 1930

avlarlar. Arjironetler su içinde yüzerken mücellâ bir gümüş yuvarlağı gibi parlarlar, çünkü bedenleri pek ince ve şeffaf bir zar altında bir hava tabakası ile kaplanmışdır, bu tabaka hem sikletlerini tahfif ile yüzmelerini teshil, hemde su içinde suya temas etmeksizin yaşamalarını temin eder.

Bu örümcek yuvasını su içinde ve sathıdan az çok aşağılarda yapıyor. Durgun veya cereyanı hafif sular içinde, kolayca avlayacağı küçük hayvanların mepzul olduğu bir mevki intihap ederek evvela su altında yetişen otların ince sak ve yapraklarından bir kaçını birbirine bağladıkdan sonra bonun üstüne sıkı bir şebeke dukur ve alt tarafından bu otlara bir çok tellerle rapt eder; bu şebeke bir tente gibi gerildikten sonra dâhî mimar suyun üstüne çıkar; bedeni muhiyyet olan hava tabakası ile hiç bir münasebeti, ittisali olmamak üzere kuyruk tarafının (Abdemen) ucunda bulunan küçük keseyi açar ve hava doldurarak kapatup şebekesinin yanına iner, arkasına takılmış bir inci gibi görünen bu kesedeki havadan bir mikdarını şebekenin altına salıverir; hâsıl olan habap (hava kabarcığı) şebekeyi bir az yükseldir; bu ameliyeyi def'alarla tekrar eder. Şebekenin altına sevk edilen her kabarcık evvelkilerle birleşerek bir buçuk santimetre tulünde bulunan Naiyadın rahatea ikamet edebileceği mesahada, yani büyük bir fındık cesametinde, eski fakat en muvâfık tâbir ile «Mînâ fâm» bir kupbecik vücade gelir. Bu pek nazik ve şeffaf sarayın yokarıya fırlayup kaçmamasını te'min için bağlı balonlar gibi, ot sak ve yapraklarına olan rabitalarını ihtiyâten, daha bir çok tellerle takviye eder.

Naiyad hanımlarının billur sarayları'da bunun yanında İnşa olunur.

Yuvada teneffüsle bittabi azalan hava, arasıra, hariçden taze hava getirilerek tazmin olunur. Bu yuvalar, çiçek fidanlarını soğuktan korumak için üzerlerine konulan cam kloş'lara benzerler. İnsanların daha pek yakınlarda «icat ettik» diye öğündükleri dalgıç kloşları bu minimini hayvanların sayısız asırlardan beri yaptıkları kloşları taklit etmekden ibaretdir.

Son

Ebubekir Hâzım

Ameli Ruhiyyat

LES INCERTITUDES DE L'HEURE

PRÉSENTE

Dr. Gustave Le Bon

9

İkinci bahs

Harbler, İnkılablar, ve Terki teslihat

I

MÜSTAKBEL HARB SEBEBLERİ

ve

GERMEN İNTİKAMI

[Devam]

Donanmalara ve tahtelbahırlara rağmen Amerika'nın Avrupa ya bir milyon müsellah adam gönderebileceğini tecrübe isbat ettiği gün «İngiltere»nin cihanî [mondaial] vaziyeti bil-kuvve, değişdi. Denizlere hakimiyet ve nufuzi ticarî istikbalde Amerikanın menfa'atine olarak, ister istemez İngilterenin elinden çıkacaktır.

Eger ingiltere, Almanya'nın medyun olduğu ta'miratı talebden (Fransa) yı men' için vaki' olan mükerrer teşebbüslerinde muvaffak olsaydı harbden şu iki azım semereyi istihsal etmiş olurdu: 1 Alman rekabeti bahriyesinden kurtulmak, 2 bütün menabi'i servetini tahrib edilmiş olan vilâyetleri yeniden inşaeye tahsise mecbur olan Fransanın ticari rekabet mümkinisini yok etmek.

Almanya, «hegemonia» sınıfın te'sisile cihan şumul bir sulhu te'emmul ettiği vakit, bütün büyük fatihlerin, kurbanı olduğu bir psychologiaî vehmin esiri oluyordu. Muvhffakiyyeti bilzarure, bir takım ittifaklar vücade getirir ve bu ittifaklar, (Napoléon) un şevketini tahrib ettiği gibi Almanyanın şevket ve kudretini tahrib ederdi.

İngiltere ile Almanya arasındaki büyük rekabet nihayet Avrupada İngiliz «hegemonia»sile hitam buldu. Asya için «hegemonia» mübarezesi ancak başlamak üzeredir.

Harbin (Japonya) ya ifaze ettiği ehemmiyet ve Bahri Muhiti Atlasiyi seri'an feth etmesi ister istemez, ırkı ebyaz ile ırkı asfer arasında muazzam müsademeyi tesri' edecektir; musara'anın netayici Asya âsayı şevketinin hangi ele geçmesi lâzım geleceğini söyleyecektir.

Zamanımızın devlet adamları her nevi' imperyalizm yani fütuhatçılık fikrine karşı kendilerini yüksek perdeden mudafa'a ediyorlar. ve bu isnadatı bir tecavüz, bir şitem telakki ediyorlar. Bununla beraber biliyorlar ki Avrupanın müteşekkil olduğu büyük imparatorlukları, büyük kişilerleri ancak «İmperyalist» çe makasid tesis etmiş ve bunları mazharı feyz etmekte bulunmuşdur.

Cihan harbinin birinci perdesi olan askeri mubareze bugün hitam buldu. İkinci perde olan **iktisadi** mubareze başlıyor. Üçüncü perde ki Asya Hekemunyası için ırkı asferin ırkı ebyaza karşı mücadelesidir, yakın görünmekdedir.

Eğer milletlerin terabütü fikri, «Hegemunya» fikrinin yerine ka'im olmaya muvaffak olmazsa (Avrupa) kendisini ümitsiz bir inhitata düşürecek olan imhakâr muhtelif harplere ma'ruz olacaktır.

TOLSTOI

SAN'ATI

Tolstoï, on dokuzuncu asrın yetiştirdiği büyük san'atkârlardandır. Görünüşde zahmetsizce ve kendiliğinden gelme bir surette elde edilmiş gibi görünen satırların sadeliği altında, muannıd bir saî, şuurlu bir san'at gizlidir.

Tolstoy'un san'atından bahs etmeden evvel, iki kelime ile lisandan bahs etmek isterim. Çünkü Tolstoï san'atında lisan, en büyük rolü oynamaktadır. Ruhiyatçılar lisanı «ahvali ruhiyeyi ifade eden bir işaret sistemi» diye tarif ettikten sonra ikiye ayırırlar:

- 1 — Tabii lisan Langage naturel
 - 2 — İtibari lisan Langage conventionnel
- Tabii lisan, vaz' ve hareketlerden, sayhalarından müteşekkil olup, heyecanları, haz ve

elemleri ve basit fikirleri ifade eder. Bu, aklî lisan [Discursif] bir lisandır.

Tabii lisanla itibari lisan arasında bazı vasatlar da vardır; bunlarda (Anomatopée) ler ve nidalar vardır.

Vaz' ve hareketlerin, sayhelerin lisanı, mütekellim lisandan daha az mütenevvi' fakat ondan daha doğrudan doğruya (immédiat) daha manidar, ve daha telkinkârdır.

Vücudun vaziyetleri, çehrenin ifadeleri, insanın gizli ve hakiki tab'ını sözlerden daha iyi ifşa eder. Bir bakış, yüzdeki bir buruşuk, çehredeki bir adelenin titremesi, bir jest, hiç bir sözün ifade edemeyeceği hisleri derhal bize duyurur.

Tolstoï eserlerinde, tabii lisan çok mühim bir yer işgal etmektedir. Bu vaz' ve hareket lisaniyledir ki Tolstoï, kahramanlarının en gizli köşelerini tasvir etmiştir. Tolstoïde, vücutteki bazı azanın vaziyeti mu'dil ve nihayetsiz bir ifade alır.

Meselâ. Borodino harbinden sonra, yaralılarla dolu bir çadırdı, gömleği ve elleri kanla bulaşık bir cerrah, cıgarasını «kirletmemek için» onu baş ve serçe parmaklarıyla tutuyor. Parmakların bu vaz'iyeti, aynı zamanda korkunç bir vazifenin temadisini, mağlup olan iğrentiyi, uzun bir itiyat neticesi kana ve yara karşı hasıl olan lakaydiyi vuzuhla gösteriyor. Küçük, tek bir fer' iki parmağın vaz'iyeti, bizde bu deruni haletlerin mu'dil varlığını ifşaya kâfi geliyor.

Tolstoï en mücerret fikirleri, en gizli hisleri, daima vücudun hareketleri ve tasviri ile anlatmıştır. Sıhhatte ve hayatta olan kimselerin, hastalara ve ölmek üzere bulunanlara karşı gösterdikleri lakaydi, İvan İlitche, onların sözlerinden ziyade, Theodor Pavlovitchin, «beyaz bir yaka içinde sıkışmış adeleli boynunda, üstüne siyah bir pantolonun yapıştığı kuvvetli kalçalarında» tecelli ediyor. Tolstoï, bir hissin, bir heyecanın kesafetini, hususî sicyesini anlatmak için müteaddid sıfatlar saymaktan çekinmez.

«İvan İlitche birdenbire, kendisince malum bir istirap duydu:

« Eski,sağır,işleyici,inatçı,ebkem,ciddi » .Bir isim için altı sıfat! Fakat hiç birisi luzumsuz değil, çünkü okadar, en küçük tafsilatınca, İvan için hastalığı, ızdırabı bizi alakadar ediyor. İhsas , kelimelerle ifade edilemeyecek kadar ince [Subtil] olunca Tolsos, sada terkibine, [Onomatopée]ye çocukların ve ibtidai kavmla-